

Секція 3. Розвиток сфер діяльності за сучасних технологій, штучний інтелект

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ: РОЗВИТОК ТА ТРАНСФОРМАЦІЇ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ЗАСЯДЬВОВК Аліна, здобувачка вищої освіти,
спеціальності А5 Професійна освіта
Державний біотехнологічний університет

***Анотація:** Розглянуто ключові напрями цифровізації професійної освіти в Україні, зокрема її переваги, недоліки та ризики. Проаналізовано вплив цифрових технологій на ефективність освітнього процесу та розвиток цифрових компетентностей здобувачів освіти. Обґрунтовано, що цифрова трансформація є невідворотним процесом, підтвердженим нормативно-правовими актами України, які регулюють освітній процес і визначають завдання щодо розвитку цифрових компетентностей.*

***Ключові слова:** цифровізація, інформаційно-комунікаційні технології, професійна освіта, цифрова компетентність, дистанційне навчання.*

Впровадження цифрових технологій робить освітній процес ефективним та інтерактивним, розширює доступ до освітніх ресурсів, що підвищує конкурентоспроможність випускників [2, с. 5; 6, с.140]. Цифрова трансформація охоплює такі напрями діяльності закладів освіти, як освітній процес (онлайн-навчання, електронні розклади, системи перевірки на плагіат, електронний вступ), наука (електронні журнали, цифрові бібліотеки, онлайн-конференції), менеджмент і маркетинг (електронний документообіг, бухгалтерія, використання веб-сайтів) та інфраструктура (віртуальні робочі місця, підключення до мережі eduroam) [3, с. 129]. Інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в освіту прискорилося через пандемію COVID-19, відкривши нові можливості, зокрема використання штучного інтелекту для обробки великих обсягів інформації [3, с. 130]. Цифрова трансформація в професійній освіті має низку переваг [1, с. 39; 3, с. 131-133; 5, с. 389]: гнучкість та доступність, оскільки цифрові технології дозволяють організовувати дистанційне навчання; безпечність навчання завдяки дистанційній чи іншій безпечній формі, що особливо важливо під час воєнного стану; розвиток навичок самонавчання, критичного аналізу матеріалів, технологічних і цифрових

компетентностей; використання цифрових технологій дозволяє закладам освіти зменшити операційні витрати.

Незважаючи на значні переваги, цифровізація для освіти має низку недоліків та ризиків [1, с. 39; 3, с. 134; 5, с. 389]: нестабільний інтернет; нестача кваліфікованих викладачів, готових використовувати цифрові інструменти; потреба у високій самоорганізації здобувачів; фізичні ризики для здоров'я, зниження соціалізації та втрата базових когнітивних навичок; складнощі з контролем академічної доброчесності; недостатній рівень забезпечення кібербезпеки і захисту даних; неможливість повного переведення деяких дисциплін в онлайн-режим; обмеженість у формуванні практичних навичок лише за допомогою цифрових засобів. Шляхи реформування освіти закладено у Постанові Кабінету Міністрів України (КМУ) «Про Державну національну програму «Освіта» («Україна XXI століття»)) № 896 від 3 листопада 1993 року. Далі, в Указі Президента України «Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 року» № 344/2013 від 25 червня 2013 року визначено пріоритетність ІКТ. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо функціонування інтегрованих інформаційних систем у сфері освіти» № 2457-IX від 27 липня 2022 року забезпечує правову основу для побудови єдиного цифрового освітнього простору в Україні.

Цифровізація професійної освіти є ключовим чинником модернізації освітнього середовища, оскільки змінює підходи до навчання, роблячи його доступним та безпечним. Завдяки цифровізації здобувачі освіти мають можливість для всебічного розвитку та набуття професійних компетентностей, необхідних для їх конкурентоспроможності на сучасному ринку праці.

Література:

1. Бойко Л. К. (2025) Ризики та переваги цифрової трансформації системи професійної освіти. *Розвиток педагогічної майстерності майбутнього педагога в умовах освітніх трансформацій*. С. 37-40.
2. Варипаєв, О. М. (2025). Філософія науки та штучний інтелект: деконструкція суб'єкта і нова онтологія пізнання. *Вісник гуманітарних наук*, (7). С. 1-21. <https://doi.org/10.5281/zenodo.15525177>

3. Костецький П. В. Цифровізація суспільства та освіти у забезпеченні соціально-економічних трансформацій: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – економіка. Суми, 2023. 265 с.

4. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII. Відомості Верховної Ради (ВВР), 2017, № 38-39, ст.380.

5. Радкевич В., Пригодій М. (2025) Цифрова трансформація професійної освіти в Україні: реалії, виклики та перспективи. *Професійна та безперервна освіта*, (9), 2025. С. 385–397.

6. Varypaiev O., Zasiadvovk A. (2025). The evolution of the philosophy of science: from the ancient episteme to the digital ontology. *Proceedings of the 5th International Scientific and Practical Conference Evolving Science: Theories, Discoveries and Practical Outcomes* (September 8–10, 2025, Zurich, Switzerland)., pp. 137–147. https://doi.org/10.31235/osf.io/y5m6q_v1

Abstract: *The paper examines the key directions of digitalization of vocational education in Ukraine, in particular its advantages, disadvantages, and risks. The impact of digital technologies on the effectiveness of the educational process and the development of digital competencies of students is analyzed. It is substantiated that digital transformation is an irreversible process, confirmed by the regulatory and legal acts of Ukraine that govern the educational process and define the tasks for the development of digital competencies.*

Keywords: *digitalization, information and communication technologies, vocational education, digital competence, distance learning.*

**Науковий керівник – ВАРИПАЄВ Олексій,
кандидат філософських наук, доцент кафедри ЮНЕСКО
«Філософія людського спілкування» та соціально-гуманітарних дисциплін,
Державний біотехнологічний університет
м. Харків**